

Kommunal- og distriktsdepartementet

PM-2015-14: Endringer i arbeidsmiljøloven om arbeidstid og betydningen for det statlige tariffområdet

Forfatter Statens personalhåndbok – Personalmeldinger

Dato 2015-11-24

Publisert PM-2015-14

Sammendrag Til: Statsforvaltningen og Riksrevisjonen.

PM-2015-14 Endringer i arbeidsmiljøloven om arbeidstid og betydningen for det statlige tariffområdet

Dato: 24.11.2015

Til: Statsforvaltningen og Riksrevisjonen

I personalmelding [PM-2015-5](#) ble det orientert om hvilken betydning flere av endringene i arbeidsmiljøloven (aml) har for arbeidstakere i det statlige tariffområdet. Lovendringene trådte i kraft 1. juli 2015. Denne PM omhandler endringene i aml. [§ 10-5](#), [§ 10-6](#) og [§ 10-12](#) sjette og sjuende ledd og virkningen for det statlige tariffområdet.

Gjennomsnittsberegning av arbeidstid

Hovedtariffavtalen (HTA) [§ 7](#) nr. 1 annen setning viser til arbeidsmiljølovens bestemmelser om gjennomsnittsberegning.

Frem til 1. juli 2015 kunne arbeidsgiver og arbeidstaker med grunnlag i aml [§ 10-5](#) første ledd skriftlig avtale at arbeidstiden skulle gjennomsnittsberegnes med daglig arbeidstid på inntil 9 timer, og inntil 48 timer i løpet av syv dager. Arbeidsgiver kunne med grunnlag i arbeidsmiljøloven [§ 10-5](#) andre ledd inngå avtale med lokal tillitsvalgt om gjennomsnittsberegning av arbeidstid, med daglig arbeidstid på inntil 10 timer, og inntil 54 timer i løpet av syv dager (48 timer i snitt over 8 uker).

Endringen i aml § 10-5 første ledd medfører at arbeidsgiver og arbeidstaker nå kan skriftlig avtale at arbeidstiden skal gjennomsnittsberegnes med daglig arbeidstid på inntil 10 timer, og inntil 50 timer i løpet av syv dager.

Rammene for gjennomsnittsberegning av arbeidstid i arbeidsmiljøloven § 10-5 andre ledd, er også utvidet. Arbeidsgiver kan inngå avtale med lokal tillitsvalgt om gjennomsnittsberegning av arbeidstid med daglig arbeidstid på inntil 12,5 timer og inntil 54 timer i løpet av syv dager (48 timer i snitt over 8 uker).

Selv om den daglige og ukentlige arbeidstiden i arbeidsmiljøloven nå er endret, må den alminnelige arbeidstid fortsatt i løpet av en periode på høyst 52 uker ikke overstige det som følger av HTA § 7 nr. 1 første setning, 37,5 timer per uke. For statlig ansatte med kortere eller lengre alminnelig arbeidstid enn det som følger av hovedregelen i HTA § 7 nr. 1 første setning, skal gjennomsnittet over 52 uker naturligvis ikke være lengre enn det som gjelder for den ansatte etter lov, forskrift eller avtale.

Overtid i kombinasjon med avtale om gjennomsnittsberegning

Ved pålagt overtid i kombinasjon med avtale om gjennomsnittsberegning av arbeidstid, er utgangspunktet i aml § 10-6 åttende ledd, nå som tidligere, at den samlede arbeidstiden etter § 10-5 andre ledd og § 10-6 femte ledd ikke skal overstige 13 timer i løpet av 24 timer eller 48 timer i løpet av sju dager. Grensen på 48 timer i løpet av syv dager kan fortsatt gjennomsnittsberegnes over en periode på åtte uker.

Nytt i aml § 10-6 åttende ledd, er at det er inntatt en begrensning om at den samlede arbeidstiden etter § 10-5 andre ledd og § 10-6 femte ledd ikke kan overstige 69 timer i en enkelt uke.

Videre er det nytt at hvis det er inngått individuell avtale om gjennomsnittsberegning etter aml. § 10-5 første ledd og lokal avtale om overtid etter aml. § 10-6 femte ledd, kan den samlede arbeidstiden ikke overstige 70 timer i en enkelt uke.

Bestemmelsen i arbeidsmiljølovens § 10-6 niende ledd, om arbeidsgiver og arbeidstakernes tillitsvalgtes adgang til å avtale fravik fra § 10-6 åttende ledd, er ikke endret.

Øvrig kompetanse til å fravike arbeidstidsbestemmelsene

Arbeidsmiljøloven § 10-12 fjerde ledd gir en generell adgang for fagforening med innstillingsrett etter tjenestetvistloven til å inngå avtale om å fravike bestemmelsene i aml. kapittel 10 med enkelte unntak. Dersom partene lokalt er enige, kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og hovedsammenslutningene med grunnlag i HTA § 7 nr. 8 fravike arbeidstidsbestemmelsene i HTA.

Ved behov for fravik fra arbeidstidsbestemmelsene i HTA, skal søknaden nå som tidligere behandles av KMD og hovedsammenslutningene. Dersom de lokale parter har behov for å søke fravik både fra arbeidsmiljølovens bestemmelser og bestemmelser regulert i HTA, kan saken i sin helhet behandles av KMD og hovedsammenslutningene.

Bestemmelsen i aml. § 10-12 åttende ledd er opphevet. Arbeidstilsynets kompetanse etter § 10-12 sjette og sjuende ledd er dermed ikke lenger begrenset til tilfeller der partene ikke har kompetanse til å etablere ordningen ved tariffavtale.

Arbeidsmiljøloven åpner for å fravike enkeltbestemmelser ved søknad til Arbeidstilsynet, jf. aml. §§ 10-4 andre og tredje ledd, 10-5 tredje ledd, 10-6 sjette ledd (25 timer overtid i løpet av syv dager, mot 20 timer før 1. juli 2015) og 10-12 sjette og syvende ledd. Godkjenning etter §§ 10-12 sjette og syvende ledd kan innebære arbeidstidsordninger som fraviker 10-4 andre ledd, 10-5 tredje ledd, 10-8 og 10-10 andre ledd. Søknad om fravik fra arbeidsmiljølovens bestemmelser som ligger innenfor det Arbeidstilsynet er gitt kompetanse til å fravike, rettes dit.

Petroleumstilsynet får tilsvarende utvidet myndighet innenfor sitt saklige myndighetsområde.

Etter fullmakt
Oddbjørn Tønder
fung. statens personaldirektør

Yvonne Larssen

avdelingsdirektør

Saksbehandlere:

Synne Ekevold, tlf. 22244763

Eirik Utstumo, tlf. 22244836